

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

SOLIDITETSRAPPORT FOR FINANSFORETAK MV.

Per 31. desember 2023

1. Hovedinntrykk	3
2. Banker og kredittforetak	4
2.1. Soliditet	4
2.1.1. Kapitaldekning	4
2.2. Likviditetsrisiko	5
2.2.1. Likviditetsreserven (LCR)	5
2.2.2. Stabil finansiering (NSFR)	6
2.2.3. Finansiering	7
3. Forsikringsforetak og pensjonskasser	8
3.1. Soliditet i livsforsikringsforetak	8
3.2. Soliditet i skadeforsikringsforetak	9
3.3. Soliditet i pensjonskasser	10
4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere	11
4.1. Soliditet i verdipapirforetak	11
4.2. Soliditet i fondsforvaltere	13
5. Vedlegg – regelverk og metodikk	15
5.1. Banker og kredittforetak	15
5.1.1. Soliditet	15
5.1.2. Likviditetsrisiko	16
5.2. Forsikringsforetak	16
5.3. Pensjonskasser	17
5.4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere	17

Redaksjonen ble avsluttet 13.03.2024. Alle tall er foreløpige, og det tas forbehold om endringer.

1. Hovedinntrykk

Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning var 18,4 prosent per 31. desember 2023, marginalt ned fra 18,5 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2022. Uvektet kjernekapitalandel¹ ("leverage ratio") var 7,7 prosent, uendret fra ett år tidligere. Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravene ved utgangen av fjerde kvartal 2023.

Samtlige banker og kredittforetak oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer. LCR for bankene samlet var 159 prosent, en oppgang fra 137 prosent ett år tidligere.

Alle foretak oppfylte minstekravet til stabil finansiering, NSFR, ved utgangen av fjerde kvartal 2023. NSFR for bankene samlet var 123 prosent, opp fra 121 prosent ett år tidligere.

Det siste kvartalet har det vært noe bevegelse i bankenes og OMF-foretakenes markedsfinansiering, med en liten vridning vekk fra kortere løpetider fra norske og utenlandske investorer.

Alle **livsforsikringsforetakene** oppfylte solvens- og minstekapitalkravet. Samlet var solvens- og minstekapitaldekningen hhv. 269 og 603 prosent, en oppgang på 40 og 81 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Samtlige **skadeforsikringsforetak** oppfylte solvens- og minstekapitalkravet. Samlet var solvenskapitaldekningen 215 prosent, en oppgang på 15 prosentpoeng sammenlignet med året før. Samlet var minstekapitaldekningen 529 prosent, en oppgang på 30 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Alle **pensjonskassene** oppfylte det forenklede solvenskapitalkravet. Samlet var solvenskapitaldekningen 176 prosent, en reduksjon på to prosentpoeng fra utgangen av 2022.

Alle **verdipapirforetakene** oppfylte kravet til ansvarlig kapital per 31. desember 2023. Samlet var kapitaldekningen for verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst én av tjenestene egenhandel og garantistillelse, 18,7 prosent, opp 1,7 prosentpoeng fra utgangen av fjerde kvartal 2022. For verdipapirforetakene uten tillatelse til å yte de nevnte tjenestene, var samlet kapitaldekning 23,9 prosent, opp 2,2 prosentpoeng fra utgangen av fjerde kvartal 2022.

Samtlige **forvaltningsselskap og AIF-forvaltere** oppfylte kapitalkravene. Den samlede kapitaldekningen for fondsforvaltere med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning, var 27,1 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2023, en nedgang på 15,2 prosentpoeng fra fjerde kvartal 2022. Fondsforvaltere uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning hadde en samlet kapitaldekning på 19,6 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2023, omtrent uendret fra fjerde kvartal 2022.

¹ Se kapittel 5 for definisjoner, metodikk og regelverk

2. Banker og kredittforetak

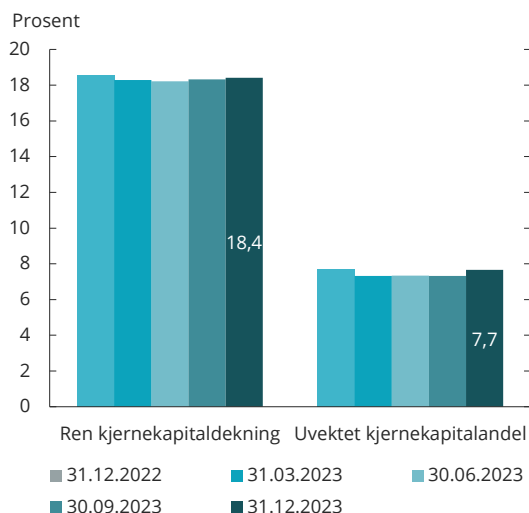
2.1. Soliditet

2.1.1. Kapitaldekning

- Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravene ved utgangen av fjerde kvartal 2023.
- Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning, beregnet som vektet gjennomsnitt, var 18,4 prosent, se figur 2.1. Det er ned fra 18,5 prosent ett år tidligere.
- Utviklingen i ren kjernekapitaldekning gjennom regnskapsåret påvirkes både av at bankenes balanser øker, og av endringer i beholdningen av ren kjernekapital, se figur 2.2. Et flertall av bankene inkluderer ikke delårsresultatet i kapitalrapporteringen.
- Bankenes samlede uvektede kjernekapitalandel var 7,7 prosent ved utgangen av fjerde kvartal, uendret fra ett år tidligere.
- Bankenes risikovektede beregningsgrunnlag økte i fjerde kvartal. Eksponeringsmålet, som er nevneren i uvektet kjernekapitalandel, ble redusert i fjerde kvartal 2023, se figur 2.3.
- Ved utgangen av fjerde kvartal tilfredsstilte bankene kapitalkravet (inkludert pilar 2-krav) med en margin, se figur 2.4. Medianavstanden til kravet til ren kjernekapitaldekning var 4,5 prosentpoeng, som er 0,7 prosentpoeng lavere enn på samme tid året før.
- Den reduserte marginen må blant annet ses i lys av at systemrisikobufferkravet økte til 4,5 prosent fra og med 31. desember 2023 for foretak som benytter standardmetode eller grunnleggende IRB for beregning av kredittrisiko². I tillegg økte kravet til motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng, til 2,5 prosent, fra og med 31. mars 2023.
- Nedgangen i marginen dempes noe av at nye krav til sammensetning av pilar 2-kravet ble gjort gjeldene for foretak med pilar-2 vedtak datert før 1. juni 2022 jf. CRR/CRD IV-forskriften §46. De nye kravene medfører at minst 56,25 prosent av pilar 2-kravet skal oppfylles med ren kjernekapital, og minst 75 prosent med kjernekapital, mot tidligere 100 prosent. Endringen medførte en reduksjon i kravene til ren kjernekapital og kjernekapital for mange banker.
- Kredittforetakenes samlede rene kjernekapitaldekning var 20,2 prosent. Det er ned fra 20,6 prosent fra fjerde kvartal 2022. Kredittforetakenes uvektede kjernekapitalandel var 5,2 prosent, marginalt lavere enn ett år tidligere.

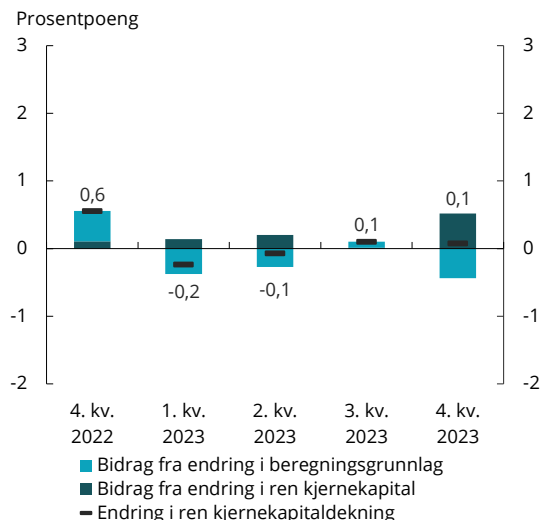
² Systemrisikobufferkravet økte fra 3,0 til 4,5 prosent for engasjementer i Norge. For foretak som benytter avansert IRB trådte endringen i kraft 31. desember 2020.

Figur 2.1 Ren kjernekapitaldekning og uvektet kjernekapitalandel i norske banker/bankkonsern

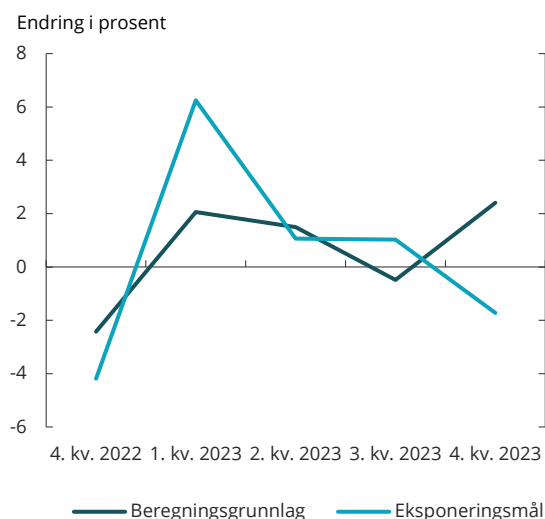
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.2 Endring i ren kjernekapitaldekning i samtlige banker/bankkonsern (dekomponert)

Kilde: Finanstilsynet

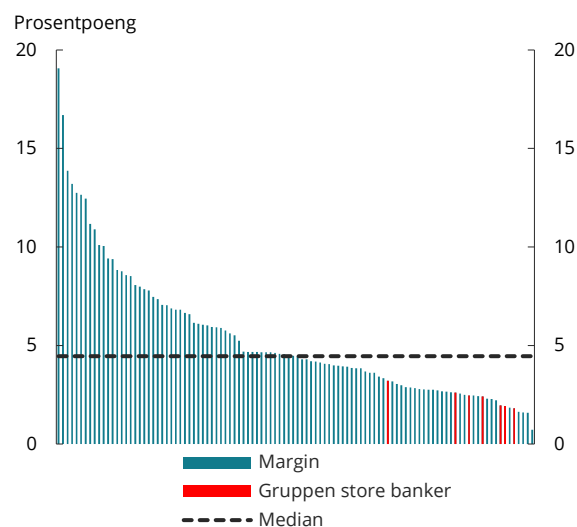
Figur 2.3 Risikovektet beregningsgrunnlag og eksponeringsmål* i norske banker/bankkonsern

Note: *Eksponeringer før risikovektning. Nevneren i uvektet kjernekapitalandel.

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.4 Bankenes margin til kapitalkravet* per 31. desember 2023

Note: *Krav til ren kjernekapital, inklusiv pilar 2-krav.

Kilde: Finanstilsynet

2.2. Likviditetsrisiko

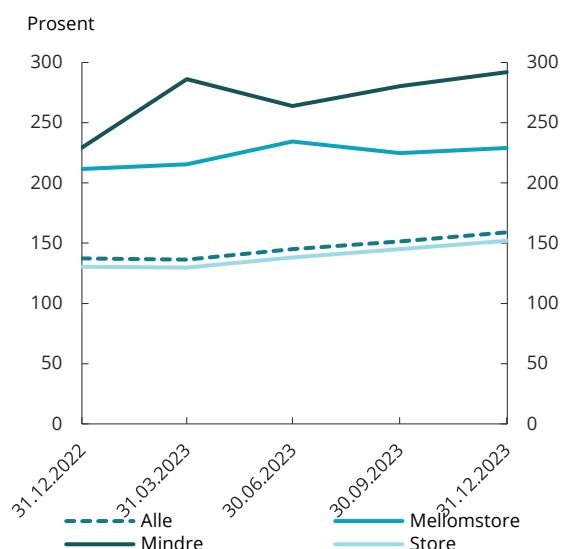
2.2.1. Likviditetsreserven (LCR)

- Alle foretakene oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer, ved utgangen av fjerde kvartal 2023.
- LCR for bankene samlet sett var 159 prosent, syv prosentpoeng høyere enn ved utgangen av forrige kvartal, og 22 prosentpoeng høyere enn ett år tidligere, se figur 2.5.
- Siden fjerde kvartal 2022 har alle banker økt sin LCR. Økningen er særlig markant hos de mindre bankene. For de mellomstore og store bankene, skyldes økningen i LCR

hovedsakelig en økning i likviditetsreserven. For de små bankene skyldes økningen både en økning i likviditetsreserven og en reduksjon i netto utbetalinger.

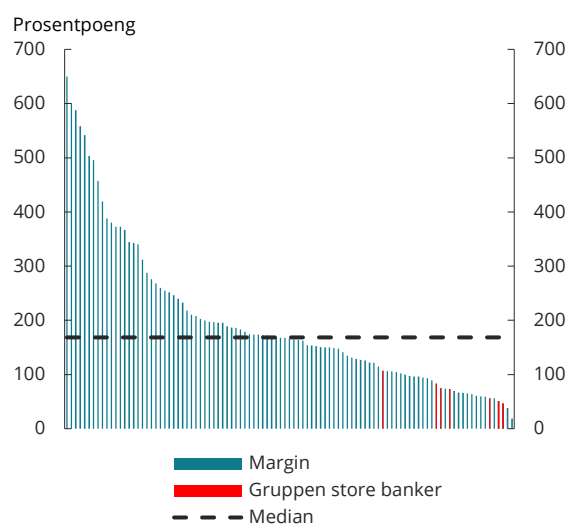
- Medianavstanden til LCR-kravet var 168 prosentpoeng, se figur 2.6. Dette er en økning fra 141 ved utgangen av tredje kvartal 2023.
- Det er stor spredning i LCR-verdiene mellom de ulike bankene, og dermed også i marginen til minstekravet. LCR for små og mellomstore banker er generelt mer volatil enn for de større bankene, se figur 2.5. Dette skyldes delvis at endringer i enkeltposter får større effekt hos små banker, og delvis at de større bankene har en mer aktiv likviditetsstyring.

Figur 2.5 Total-LCR, vektet gjennomsnitt per 31. desember 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.6 Bankenes margin til LCR-kravet per 31. desember 2023

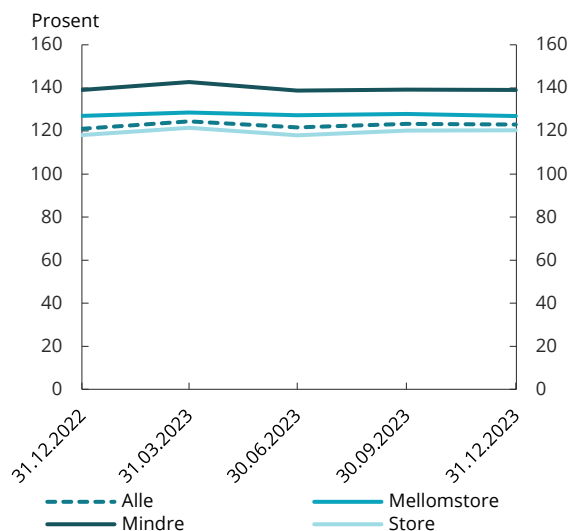
Note: 5 ekstremverdier er utelatt fra

Kilde: Finanstilsynet

2.2.2. Stabil finansiering (NSFR)

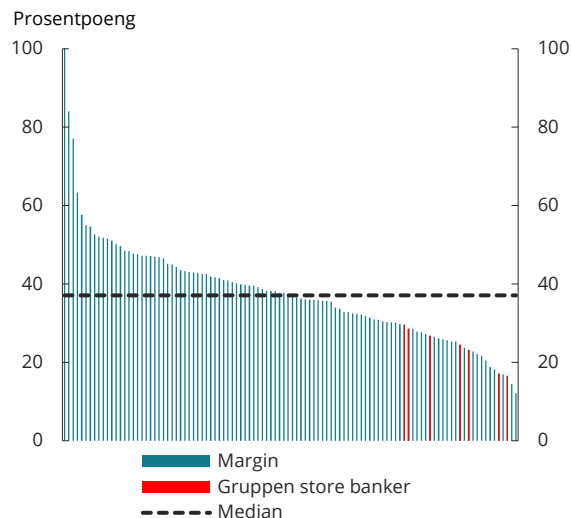
- Alle foretakene oppfylte minstekravet til stabil finansiering (NSFR) ved utgangen av fjerde kvartal 2023.
- NSFR for bankene samlet var 123 prosent, opp med to prosentpoeng fra utgangen av fjerde kvartal 2022, se figur 2.7.
- Medianavstanden til NSFR-kravet var 37 prosentpoeng, se figur 2.8. Dette er en økning fra 34 prosentpoeng ved utgangen av forrige kvartal.
- Det er også relativt stor spredning i NSFR mellom bankene, men spredningen er mindre enn for LCR. Dette kan skyldes at NSFR reflekterer hele balansen og at norske bankers balanser hovedsakelig består av innskudd og utlån. De større bankene har en større andel markedsfinansiering, som gjør at de skiller seg noe ut fra resten da dette vektet annerledes enn innskudd i NSFR.

Figur 2.7 Total-NSFR, vektet gjennomsnitt per 31. desember 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.8 Bankenes margin til NSFR-kravet per 31. desember 2023

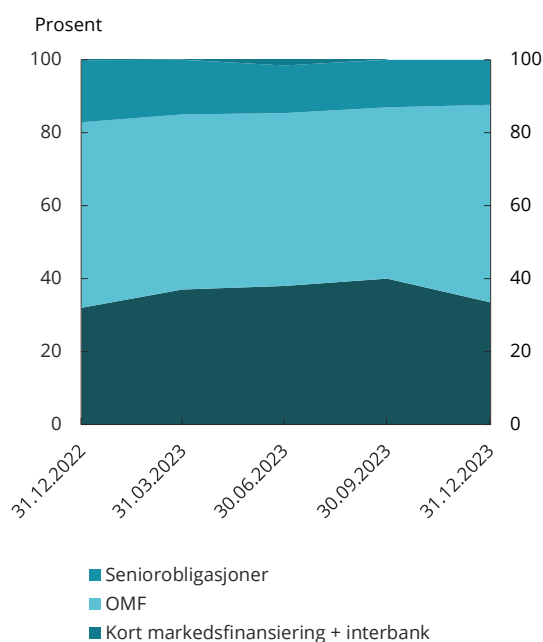

Kilde: Finanstilsynet

2.2.3. Finansiering

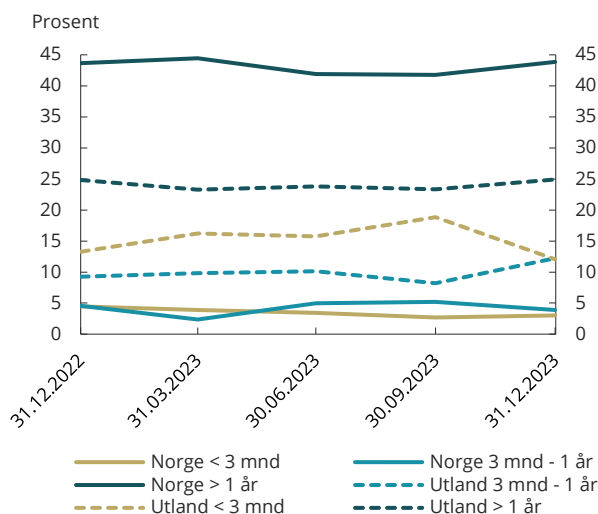
- Andelen kort finansiering økte gjennom store deler av 2023, men ble redusert til 33 prosentpoeng ved utgangen av fjerde kvartal, se figur 2.9. Nedgangen i kort finansiering fra tredje til fjerde kvartal ble erstattet av OMF-finansiering, som har økt tilsvarende.
- Finansiering med løpetid mindre enn et år har de siste årene utgjort om lag en tredjedel av bankenes markedsfinansiering. Økningen i kort finansiering i 2023 var drevet av en økning av finansiering med løpetid mindre enn tre måneder fra utlandet, se figur 2.10. Denne andelen er nå redusert betydelig.
- Utviklingen i figur 2.9 og 2.10 er på aggregert nivå og dominert av finansieringssammensetning hos de største bankene. De fleste andre bankene har klart lavere andel kort finansiering, samt lavere andel finansiering fra utlandet enn det som fremkommer i figurene.

Figur 2.9 Markedsfinansiering, etter type finansiering

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.10 Markedsfinansiering etter løpetid og innland/utland

Kilde: Finanstilsynet

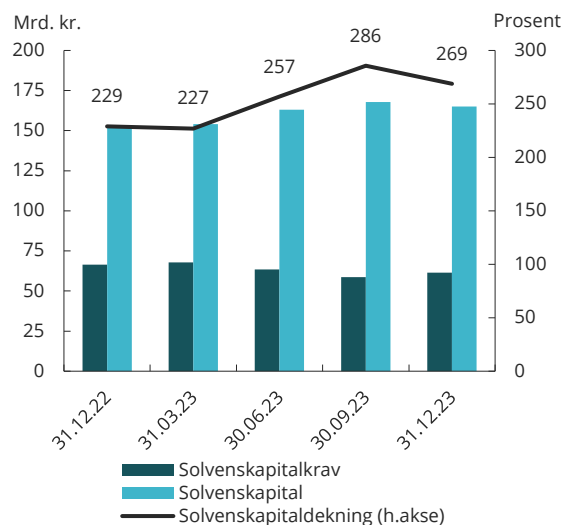
3. Forsikringsforetak og pensjonskasser

3.1. Soliditet i livsforsikringsforetak

- Solvenskapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 269 prosent per 31. desember 2023, en oppgang på 40 prosentpoeng sammenlignet med året før, se figur 3.1. Sammenlignet med kvartalet før er soliditeten imidlertid svekket med 17 prosentpoeng, hovedsakelig som følge av at det reduserte rentenivået i fjerde kvartal har økt nåverdien av forpliktelsene mer enn verdien av eiendelene.
- Samtlige livsforsikringsforetak oppfylte solvenskapitalkravet per 31. desember 2023. Flere foretak reduserte solvenskapitaldekningen.
- Ingen livsforsikringsforetak hadde effekt av overgangsregelen³. Det skyldes primært den betydelige økningen i rentenivået de siste årene. Sist overgangsregelen hadde effekt for livsforsikringsforetakene var ved utgangen av første kvartal 2022.
- Minstekapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 603 prosent, en økning på 81 prosentpoeng sammenlignet med året før. Dekningen er imidlertid redusert med 106 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal, se figur 3.2.

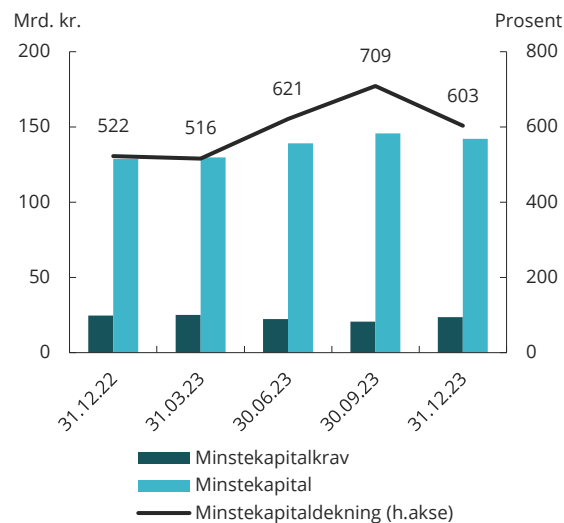
³ Se metodevedlegget for nærmere beskrivelse av overgangsregelen.

Figur 3.1 Solvenskapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.2 Minstekapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

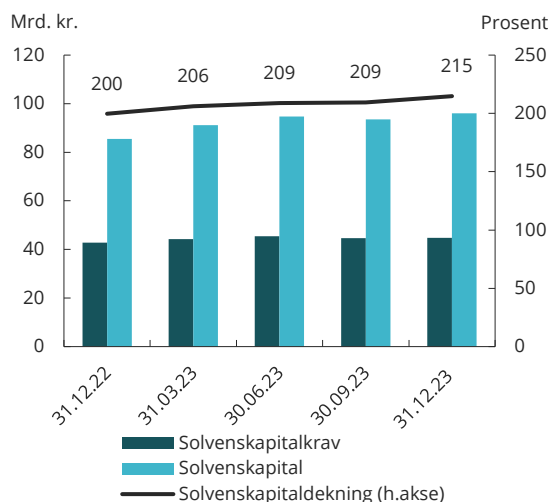
Kilde: Finanstilsynet

3.2. Soliditet i skadeforsikringsforetak

- Solvenskapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene⁴ samlet var 215 prosent per 31. desember 2023, 15 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2022, se figur 3.3. Sammenlignet med kvartalet før er soliditeten styrket med 6 prosentpoeng, noe som kommer av at solvenskapitalen har økt med 3 prosent.
- Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte solvenskapitalkravet, se figur 3.4.
- Minstekapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene samlet var 529 prosent per 31. desember 2023, en oppgang på 30 prosentpoeng sammenlignet med ett år tidligere og 8 prosentpoeng sammenlignet med kvartalet før, se figur 3.5. Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte minstekapitalkravet.

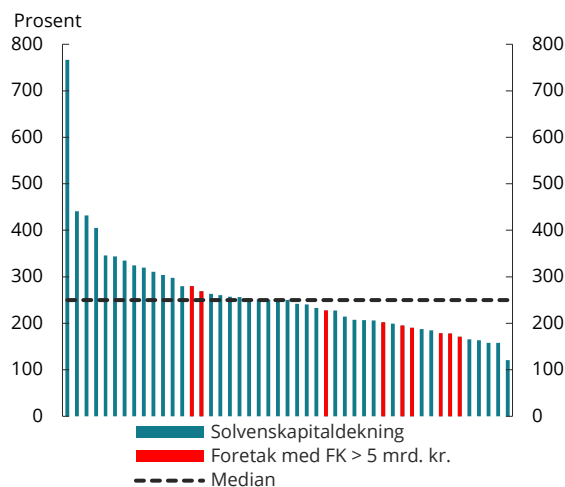
⁴ Assuranceforeningen Skuld har avvikende regnskapsår og er utelatt fra omtalen i denne rapporten. I tidligere rapporter var også Assuranceforeningen Gard og Gard M&E Insurance (Europe) AS utelatt. Disse er nå inkludert i omtalen da disse ikke lenger har avvikende regnskapsår.

Figur 3.3 Solvenskapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

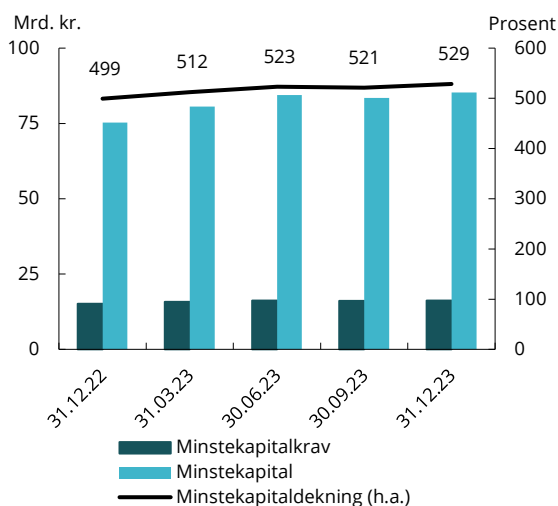
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.4 Solvenskapitaldekning for skadeforsikringsforetakene per 31. desember 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.5 Minstekapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

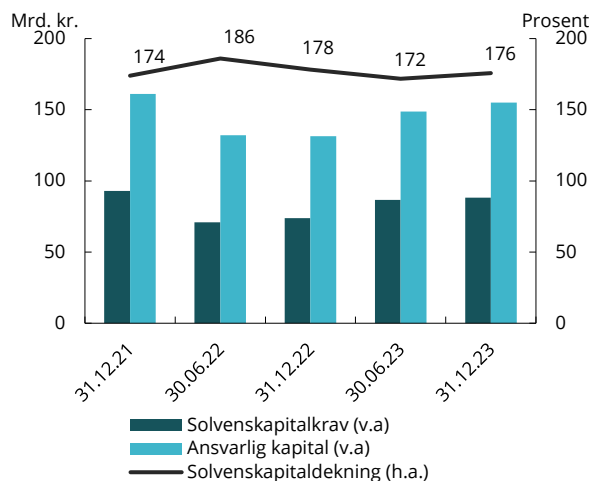
Kilde: Finanstilsynet

3.3. Soliditet i pensjonskasser

- Den samlede solvenskapitaldekningen for pensjonskassene var 176 prosent, som er en nedgang på to prosentpoeng fra 31. desember 2022, se figur 3.6. Nedgangen i solvenskapitaldekningen har sammenheng med at samlet solvenskapitalalkrav økte med 19 prosent mens den ansvarlige kapitalen økte med 18 prosent i den aktuelle perioden.
- Aksjekursøkningen i 2023 har bidratt til økt solvenskrav for aksjerisiko. Økt kursreguleringsfond og bufferfond, samt økt kapital i gruppe 1 var de viktigste årsakene til oppgangen i den ansvarlige kapitalen.
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalalkravet per 31. desember 2023, se figur 3.7.
- For pensjonskassene samlet var solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger 174 prosent per 31. desember 2023, som er en nedgang på to prosentpoeng fra 31. desember 2022, se figur 3.8.

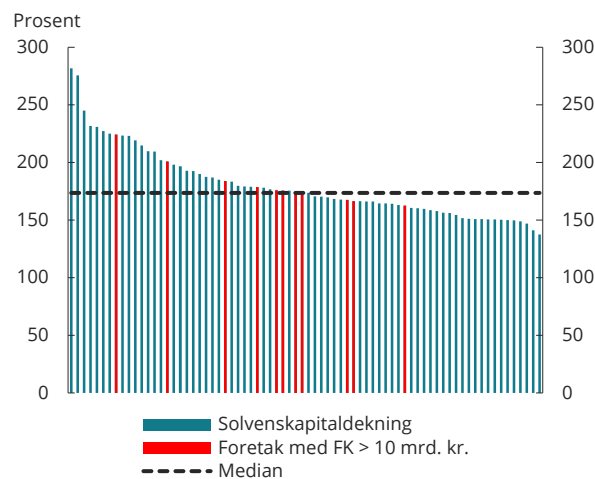
- 30 pensjonskasser hadde effekt av overgangsregelen per 31. desember 2023.
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet uten overgangsregelen.

Figur 3.6 Solvenskapitaldekning i pensjonskassene samlet

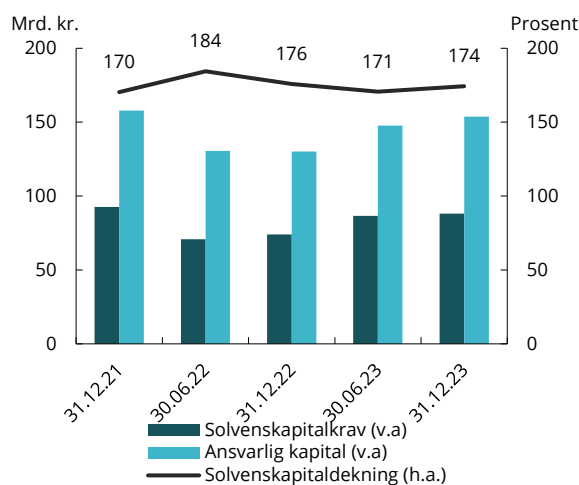
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.7 Solvenskapitaldekning for pensjonskassene per 31. desember 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.8 Solvenskapitaldekning uten overgangsregelen for pensjonskassene samlet

Kilde: Finanstilsynet

4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere

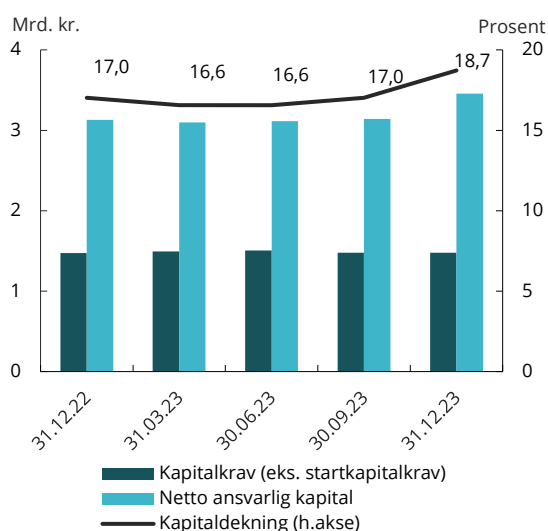
4.1. Soliditet i verdipapirforetak

- Det var totalt 92 norske frittstående verdipapirforetak ved utgangen av fjerde kvartal 2023. Det skilles mellom verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel (tjeneste 3) og garantistillelse ved emisjoner (tjeneste 6), og foretak uten slike tillatelser.⁵

⁵ Per utgangen av fjerde kvartal 2023 hadde 11 norske verdipapirforetak tillatelse til å yte tjeneste 3 og/eller 6.

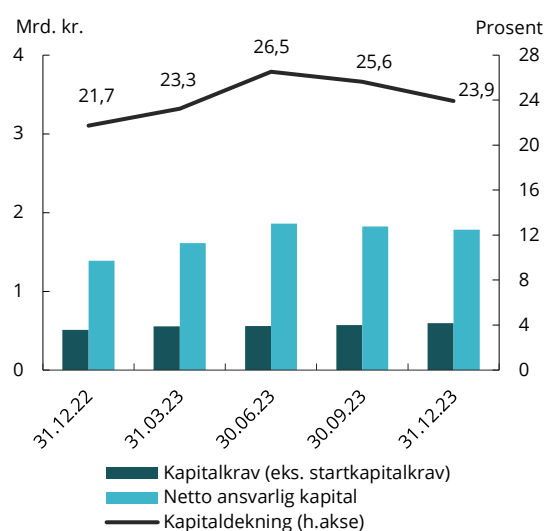
- Samlet kapitaldekning for verdipapirforetak med tillatelse til å yte egenhandel og/eller garantistillelse var 18,7 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2023, opp 1,7 prosentpoeng fra utgangen av fjerde kvartal 2022, se figur 4.1.
- Samlet kapitaldekning for øvrige verdipapirforetak (uten tillatelse til å yte de nevnte tjenestene) var 23,9 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2023, opp 2,2 prosentpoeng fra utgangen av fjerde kvartal 2022, se figur 4.2.

Figur 4.1 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak med tjeneste 3 og/eller 6

Kilde: Finanstilsynet

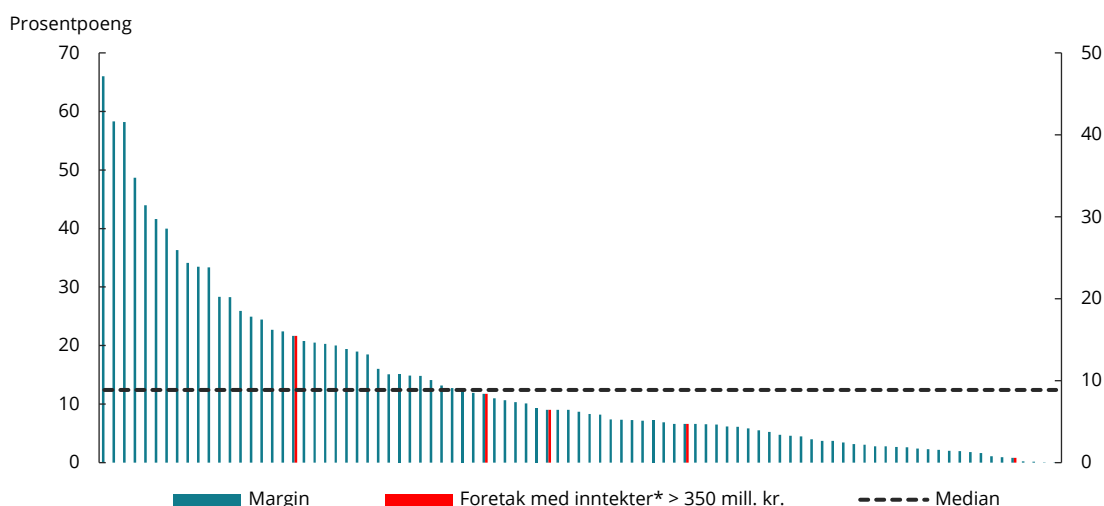
Figur 4.2 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak uten tjeneste 3 og 6

Kilde: Finanstilsynet

- Alle verdipapirforetakene oppfylte kapitalkravet. Ti aktører hadde under to prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,06 prosentpoeng, se figur 4.3. Medianmarginen var 8,87 prosentpoeng.

Figur 4.3 Verdipapirforetakenes margin til kapitalkravet per 31. desember 2023

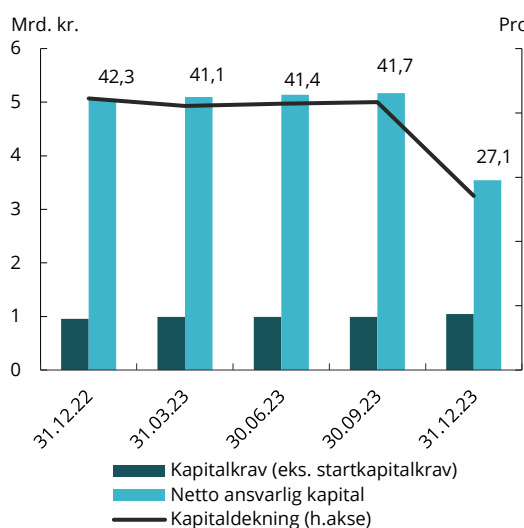
*Note: Inntekter er fra ytelse av investerings- og tilleggstjenester, hentet fra foretakenes halvårsoppgave per 31.12.2023. Én observasjon over 70 prosentpoeng er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

4.2. Soliditet i fondsforvaltere

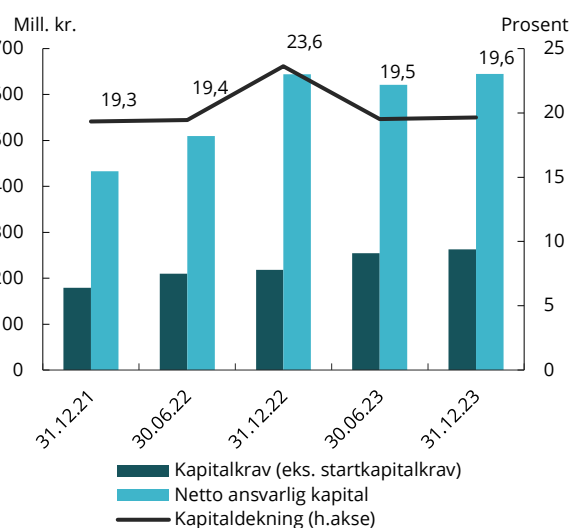
- Ved utgangen av fjerde kvartal 2023 var det totalt 71 forvaltningsselskap og AIF-forvaltere med konsesjon fra Finanstilsynet. 31 av disse hadde tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning.⁶
- Samlet kapitaldekning for fondsforvaltere med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning var 27,1 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2023, ned 15,2 prosentpoeng fra utgangen av fjerde kvartal 2022, se figur 4.4.
- Samlet kapitaldekning for fondsforvaltere uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning var 19,6 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023, som er omtrent uendret fra utgangen av andre kvartal 2022, se figur 4.5.
- Alle fondsforvaltere oppfylte kapitalkravene per 31. desember 2023. Seks aktører hadde under to prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,4 prosentpoeng, se figur 4.6. Medianmarginen var 9,4 prosentpoeng.

Figur 4.4 Samlet kapitaldekning fondsforvaltere med individuell porteføljeforvaltning

Kilde: Finanstilsynet

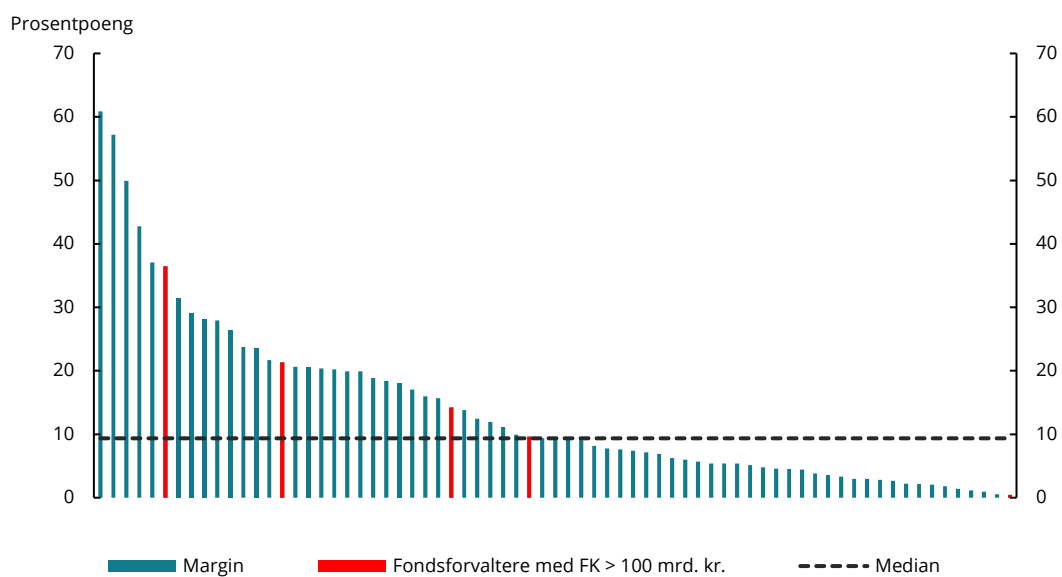
Figur 4.5 Samlet kapitaldekning fondsforvaltere uten individuell porteføljeforvaltning

Kilde: Finanstilsynet

⁶ Det skilles mellom forvaltningsselskap og AIF-forvaltere som har tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning og forvaltningsselskap og AIF-forvaltere uten slik tillatelse. Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ikke kapitaldekning. For disse beregner Finanstilsynet kapitaldekning halvårlig ut fra halvårsoppgaven (resultatorientert rapportering).

Figur 4.6 Fondsforvalteres margin til kapitalkravet per 31. desember 2023

*Note: Inntekter er fra ytelse av investerings- og tilleggstenester, hentet fra foretakenes halvårsoppgave per 31.12.2023. To observasjoner over 70 prosentpoeng er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

5. Vedlegg – regelverk og metodikk

5.1. Banker og kredittforetak

5.1.1. Soliditet

Ren kjernekapitaldekning

Ren kjernekapital (Common Equity Tier 1) består av innskutt og opptjent egenkapital. Som rene kjernekapitalinstrumenter regnes aksjer, egenkapitalbevis og medlemsinnskudd godkjent av Finanstilsynet. Ren kjernekapitaldekning er ren kjernekapital som andel av det risikovektede beregningsgrunnlaget.

Pilar 1-krav

Pilar 1 er minimums- og bufferkrav til ansvarlig kapital som gjelder alle foretak. Minimumskravet innebærer at foretakene til enhver tid skal ha en ren kjernekapitaldekning på minst 4,5 prosent av foretakets beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekningen og total kapitaldekning skal henholdsvis være minst 6 prosent og 8 prosent av beregningsgrunnlaget.

I tillegg til minstekravene til ansvarlig kapital skal foretakene ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital. Foretakene skal ha en bevaringsbuffer på 2,5 prosent, systemrisikobuffer på 4,5⁷ prosent og motsyklisk kapitalbuffer på 2,5 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg kommer en buffer for systemviktige foretak, som er 1,0 prosent for Kommunalbanken og Nordea Eiendomskreditt, og 2,0 prosent for foretak i DNB-konsernet. Fra 30. september 2024 anses også Sparebank 1 SR-Bank ASA som systemviktig og skal oppfylle et bufferkrav på 1 prosent.

Pilar 2-krav

Pilar 2 i kapitaldekningsregelverket krever at foretakene gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP) for å ta stilling til kapitalbehov. Pilar 2-kravet er påslag i kapitalkrav for foretaksspesifikk risiko som ikke er tilstrekkelig dekket av kravene i pilar 1. Det følger av CRD 5 at pilar 2-kravet normalt skal dekkes av minst 56,25 prosent ren kjernekapital, mens vanlig praksis i Norge har vært at pilar 2-kravet fullt ut skal dekkes av ren kjernekapital. Bestemmelsen ble gjennomført i norsk rett 1. juni 2022, og Finanstilsynet legger CRD 5-bestemmelsene til grunn i sin tilsynspraksis. Pilar 2-krav som trådte i kraft før 1. juni 2022 kan med virkning fra 31. desember 2023 oppfylles i tråd med de nye kravene til kapitalsammensetning. Pilar 2-krav datert 1. juni 2022 eller senere følger også nye krav til kapitalsammensetning, og det foretaksspesifikke kravet til sammensetning av pilar 2-kravet fremkommer av pilar 2-vedtaket fra Finanstilsynet.

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel er krav til kjernekapital⁸ som andel av foretakenes eksponeringer før risikovekting. Det vil si et kapitalmål dividert på et uvektet eksponeringsmål. Kapitalmålet

⁷ Gjeldende systemrisikobufferkrav er 4,5 prosent for norske engasjementer. For systemviktige foretak og foretak som benytter AIRB-metoden trådte kravet i kraft 31.12.2020. For andre foretak ble det gitt en overgangsregel som innebar at det gamle systemrisikobufferkravet på 3,0 prosent for hele beregningsgrunnlaget gjaldt frem til 31.12.2023.

⁸ Ren kjernekapital og annen godkjent kjernekapital. Annen godkjent kjernekapital består av hybridkapital/fondsobligasjoner.

består av kjernekapital, og eksponeringsmålet omfatter samtlige balanseførte poster og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovekting.

Det følger av CRR/CRD IV-forskriften at foretakene skal ha en uvektet kjernekapitalandel på 3 prosent. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 2 prosent. Systemviktige banker skal utover dette ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 1 prosent.

5.1.2. Likviditetsrisiko

Likviditetsregelverket stiller en rekke krav til foretakenes likviditet. Det foreligger minimumskrav om at banker og kredittforetak skal ha en tilstrekkelig likviditetsreserve til å dekke likviditetsutgang i en stressituasjon, og krav til stabil finansiering

LCR

Likviditetsreserven (LCR) måler størrelsen på foretakenes likvide eiendeler dividert med netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon i penge- og kapitalmarkedene. Minimumskravet er at foretakene til enhver tid skal ha en LCR på 100 prosent på totalnivå for alle valutaer. Det innebærer at foretakenes likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en stressituasjon. Kravet gjelder både på konsolidert og ikke-konsolidert nivå.

Det stilles også krav til LCR i hver signifikant valuta, med unntak av norske kroner, på minst 100 prosent. Minimumskravet til LCR i norske kroner for foretak som har euro eller amerikanske dollar som signifikant valuta er på 50 prosent. For øvrige foretak er det ikke fastsatt minstekrav til LCR i norske kroner.

NSFR

Foretakene skal til enhver tid møte et minstekrav til stabil og langsiktig finansiering, NSFR (Net Stable Funding Ratio). NSFR er tilgjengelig stabil finansiering dividert med nødvendig stabil finansiering. Dette forholdstallet skal være minimum 100 prosent. Minstekravet trådte i kraft i Norge i andre kvartal 2022.

5.2. Forsikringsforetak

Solvens II-regelverket stiller krav om at forsikringsforetak til enhver tid må ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et solvenskapitalkrav (SCR) og et minstekapitalkrav (MCR). I denne rapporten er dette referert til som henholdsvis solvenskapital og minstekapital. Et foretak oppfyller ikke kapitalkravene dersom den ansvarlige kapitalen er lavere enn enten solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet (eller begge), dvs. dersom solvenskapitaldekningen eller minstekapitaldekningen er under 100 prosent.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene til forsikringsforetaket og er utformet for å sikre at forsikringsforetaket har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av foretakets ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til forsikringsforetakets samlede virksomhet tas i betraktning. Det skal beregnes slik at sannsynligheten er 99,5 prosent for at samlet tap, herunder

forsikringsmessig og finansielt tap, over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet beregnes ved hjelp av en metode som er vesentlig mindre risikosensitiv enn beregningen av solvenskapitalkravet, og det skal beregnes slik at sannsynligheten er 85 prosent for at samlet tap over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet. Det er fastsatt en nedre og en øvre grense for minstekapitalkravet, slik at minstekapitalkravet ikke kan utgjøre mindre enn 25 prosent av solvenskapitalkravet eller mer enn 45 prosent av solvenskapitalkravet. I tillegg er det fastsatt et nominelt minstekrav som foretaket er pålagt å oppfylle. Det innebærer at minstekapitalkravet likevel kan bli større enn solvenskapitalkravet for enkelte (mindre) foretak.

Overgangsregler

Gjennom Omnibus II-direktivet er det åpnet for flere permanente tiltak og overgangsordninger som særlig er rettet mot livsforsikringsforetak med langsiktige garantier. Regelen gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet etter Solvens II-regelverket og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket som var gjeldende frem til utgangen av 2015 (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til Solvens II fases inn lineært over en periode på 16 år, fra 2016 til 2032.

5.3. Pensjonskasser

Solvenskapitalkravet

Fra 1. januar 2019 har solvenskapitalkravet for pensjonskasser vært basert på hovedprinsippene i Solvens II. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene og er utformet for å sikre at pensjonskassene har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av pensjonskassens ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til pensjonskassens samlede virksomhet tas i betraktning.

Overgangsregler

Det er fastsatt overgangsordninger for forsikringstekniske avsetninger og ansvarlige lån. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet i det nye solvenskapitalkravet og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til det nye solvenskapitalkravet fases inn lineært i årene frem til 2032.

5.4. Verdipapirforetak og fondsforvaltere

Verdipapirforetak

Kapitalkrav for verdipapirforetak følger av det europeiske kapitalkravsregelverket CRD IV/CRR.⁹ På grunn av måten kapitaldekningsregelverket for verdipapirforetak er innrettet, er

⁹ EU innførte IFD/IFR som gjeldende kapitaldekningsregelverk for verdipapirforetak 26. juni 2021. Regelverket er ennå ikke innlemmet i EØS-avtalen eller innført i Norge, og p.t. er det uvisst når det skjer.

det naturlig å dele dem inn i to grupper. Foretak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 3, 6, 8 og 9¹⁰, og foretak uten slike tillatelser.

Førstnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 730 000 euro og et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt-, markeds- og operasjonell risiko. Sistnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 125 000 eller 50 000 euro (avhengig av om de har tillatelse til å håndtere klientmidler eller ikke) og det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Forvaltningsselskap for verdipapirfond og AIF-forvaltere (fondsforvaltere)

Fondsforvaltere kan deles inn i to grupper med ulike krav til ansvarlig kapital: Forvaltere av fond med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 4, og forvaltere av fond uten slik tillatelse.

Førstnevnte gruppe foretak er i tillegg til kravene som følger av verdipapirfondloven og/eller AIF-loven (m/forskrifter) omfattet av de samme kapitalkravene som gjelder for verdipapirforetak uten tillatelse til å yte investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, dvs. det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ansvarlig kapital kun per 30. juni og 31. desember. Disse foretakene har et startkapitalkrav og et kapitalkrav på 25 prosent av foretakets faste kostnader.

¹⁰ P.t. er det imidlertid kun tjeneste 3 og 6 som er relevante for Norge, da ingen norske verdipapirforetak har tillatelse til å yte tjeneste 8 eller 9.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no
finansstilsynet.no

